Барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдер!

Қазақ университеті

1978
ЧЕТВЕРГ
28
ДЕКАБРЯ
35—36
(1088—1089)
Газета издается с 20 апреля 1948 года
Цена 2 коп.

ОРГАН ПАРТКОМА И РЕКТОРАТА КАЗАХСКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ ГОСУДАРСТВЕННОГО УНИВЕРСИТЕТА им. С. М. КИРОВА

С НОВЫМ ГОДОМ, ДОРОГИЕ ДРУЗЬЯ!

Вот и ушел в прошлое 1978-й. Он был еще одним годом, который приблизил нас к нашему светлому будущему. Год больших строек и героического труда, год грандиозных свершений и огромных достижений в области науки, техники и культуры. Очередной год 10-й пятилетки.

Каждый из вас по уже установившейся традиции будет встречать Новый год в кругу друзей, родных, знакомых. Каждому из вас в торжественные минуты встречи с Новым временем хочется сказать много теплых слов окружающим людям, пожелать им счастья, удач, радостей, здоровья.

Нам хочется пожелать Вам сего дня исполнения всех заветных надежд, самой светлой, прекрасной мечты, пожелать улыбок, смеха, новых, больших дорог, преданных верных друзей, всего, без чего не может жить на свете человек.

Будьте счастливы в Новом году!

Ректорат, партком, местком, комитет комсомола, профком, редакция газеты «Казахский университет».

Поздравляем!

НИРС в КазГУ

Много хороших дел и традиций оставляет нам уходящий год. Достигнутые успехи навсегда останутся в копилке 1978-го. И когда мы будем вспоминать о них, то добрым словом будем вспоминать вместе с ними и год 1978.

Работа общественных организаций университета, высокий уровень учебного процесса, научно-исследовательская деятельность — это только малая толика большой жизни нашего вуза.

Прощаясь с 1978 годом, хочется еще раз вспомнить все самые хорошие и самые славные его дела.

На одном из заседаний парткома КазГУ были обсуждены вопросы научно-исследовательской работы профессорско - преподавательского состава кафедр и сотрудников лабораторий в связи с выходом в свет Постановления ЦК КПСС и Совета Министров Союза ССР «О повышении эффективности научно-исследовательской работы в высших учебных заведениях».

В настоящее время в университете разрабатываются 390 научных тем, из которых 17 выполняются по народнохозяйственному плану и 18—по отдельным Постановлениям правительства, 80 тем координируются планами АН СССР и Казахской ССР. Общий объем выполняемых НИР в 1978 году составляет, 5,5 млн. рублей из которых более 4 млн. рублей по хоздоговорам с научно-исследовательскими институтами, предприятиями и организациями ряда Министерств СССР и союзных республик.

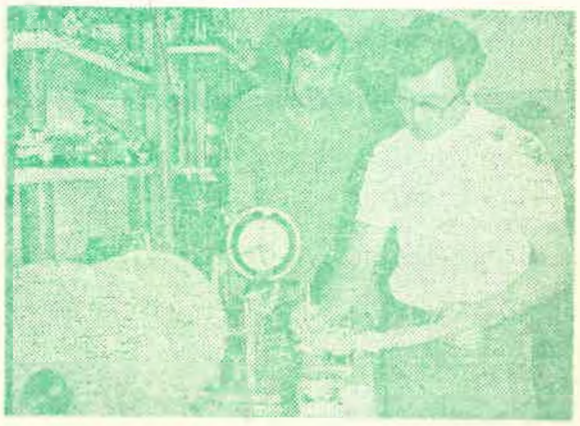

На этих снимках вы видите научно-исследовательские лаборатории кафедры прикладной математики. Эта кафедра ведет большую научно-исследовательскую работу в области разработки новых методов деятельности механизмов, которые будут применяться в народном хозяйстве в недалеком будущем.

Фото В. Бородихина.

ЦЕНТР ОБЩЕНИЯ

В субботу или воскресенье каждой недели гостеприимно открывает двери наш дискоклуб «Патефон».

Когда-то о дискотеках говорили только как о «деянии», «направлении», «моде» в молодежном движении. Однако сейчас, когда идет процесс «стремительного повышения уровня образования и культуры современной молодежи», дискотеки-дискоклубы, как новые формы музыкального и эстетического воспитания молодых людей, стали необходимостью.

Учитывая это, комитет комсомола КазГУ совместно с активистами движения «За дискотеку!» разработали еще полгода назад темы дискоклуба. Их двадцать. Здесь и «Музыка народов мира», и «Песни сопротивления», и «Творчество ВИА «Песняры», и «Музыка Поля Мориа»... Но в этом списке трудно было учесть желания, настроения, знания всех студентов. Этот список— только проба. Надо сказать, что проба небезуспешная. Любой вечер в дискотеке «Патефон» проходит интересно, весело.

Однако, сегодня, комитет комсомола КазГУ и ребята — организаторы «Патефона» думают над тем, как можно было бы разнообразить дискотеки. Положим, знакомить гостей дискоклуба не только с музыкальными новинками, но включать в программу и выступления самодеятельности, а может быть показывать мультфильмы или проводить поэтические вечера.

Многие ребята нашего вуза побывали за границей, были гостями дискоклубов ГДР, Чехословакии, Венгрии... Думаем, у студентов будут какие-то пожелания, а, может быть, и полностью составленные программы вечеров в дискотеке. Поэтому ждем вас с предложениями в комитете комсомола КазГУ.

Пусть наш клуб станет центром общения!

Активисты дискотеки «Патефон».

ДОРОГИЕ ЧИТАТЕЛИ!

Просим Вас внести свои предложения по улучшению содержания и оформления газеты и ответить на несколько вопросов:

1. Какие материалы Вы хотели бы увидеть на страницах нашей газеты в 1979 году? О ком хотели бы прочесть, узнать, написать сами?
2. Какие проблемы следует поднять в газете?
3. Каких материалов, тем, на Ваш взгляд, не хватает в нашей газете?

Ваши предложения и ответы просим присылать по адресу: ул. Кирова, 136, ком. 111, тел. 69-66-87. Редакция газеты «Казахский университет».

НАМ — 40 ЛЕТ

40-летний итог своей деятельности подводит наша аспирантура. Об этом рассказывает заведующая аспирантурой КазГУ З. К. Валиханова:

Организованная в 1938 году аспирантура университета насчитывала тогда лишь 20 человек, обучающихся по 10 специальностям. А сегодняшнее количество представленных к защите диссертаций — 1113.

Прием в аспирантуру в настоящее время осуществляется по 42 специальностям, научной работой аспирантов руководит 172 человека, из них 81 — академики, доктора наук и профессора.

Ныне университет располагает высокоэрудированным отрядом научных руководителей. Это крупные ученые, такие как А. Т. Лукьянов, А. Б. Турсунбаев, Б. А. Беремжанов, Н. Д. Косов, Д. В. Сокольский, М. И. Усанович, О. А. Сонгина и многие-многие другие.

За последние годы Казахский университет поистине стал основной базой подготовки научно-педагогических кадров высшей квалификации, питомцы которого трудятся во всех вузах и научно-исследовательских учреждениях нашей республики, а также и за ее пределами.

Я хотела бы назвать несколько бывших наших аспирантов, ныне ставших докторами, профессорами, академиками. Это В. И. Неверов — доктор исторических наук, ректор Алтайского госуниверситета; Ф. П. Янкевич — заведующий кафедрой научного коммунизма в Ярославском пединституте, защитил докторскую диссертацию; профессор Ф. П. Колодин — зав. кафедрой истории КПСС Московского института народного хозяйства им. Плеханова; доктор химических наук К. Б. Яцымирский, академик, работает на Украине.

Работа университета по подготовке научно-педагогических кадров не исчерпывается только рамками аспирантуры. Одной из форм подготовки научных кадров является соискательство. Число соискателей, работающих в вузах, школах, предприятиях и НИИ Казахстана и ведущих научные исследования под руководством ученых университета, весьма внушительно и достигает 482 человек.

С целью качественной подготовки аспирантов к педагогической деятельности в университете организован институт повышения педагогического мастерства, где в течение двух лет прослушиваются лекции и по окончании срока обучения сдаются экзамены.

Важнейшей задачей аспирантуры университета было и остается качественное выполнение плана выпуска аспирантов по всем специальностям с защитой диссертаций в срок.

Работа с аспирантами, стажерами, соискателями занимает важное место в научно-исследовательской работе университета, в подготовке научных, и научно-педагогических кадров.

В университете делается все для повышения роли этой работы, ее эффективности, и результативности.

В эти предпраздничные дни биологический факультет чествует своих именинников: кафедру генетики и дарвинизма, кафедру физиологии человека и животных, кафедру физиологии и биохимии растений. Мы от души поздравляем юбиляров. Наш сегодняшний рассказ — об одном из них.

Корреспонденты газеты В. Шацких и Т. Умиржанов беседуют с заведующим кафедрой генетики и дарвинизма Р. И. Берсимбаевым.

— Рахметкожа Искандерович, над какими проблемами работает сегодня ваша кафедра?

— Основное внимание мы уделяем разработкам в области молекулярной генетики. Эта отрасль интересна тем, что находится на стыке нескольких наук — генетики, биохимии и биофизики. Развитию молекулярной генетики отводится важное место в планах Академии наук СССР и КазССР. Классическое направление работы нашей кафедры и проблемной лаборатории при ней — исследования в области генетических основ селекции народнохозяйственных растений.

— Какие успехи достигнуты в этой области?

— В нынешнем году сорт пшеницы богарного типа «Казахстанская-4», выведенный профессором нашей кафедры Н. Л. Удольской совместно с Казахским институтом земледелия, дал урожай 26,5 центнеров с гектара, превысив стандарт на 6,2 центнера. Успешно ведутся работы по получению высокогетерозисных форм сахарной свеклы и ее гибридов на основе межлинейных скрещиваний. Руководит исследованиями в этой области академик Академии наук КазССР Г. З. Биешев. Работы сотрудников нашей кафедры периодически публикуются во многих научных журналах, как во всесоюзных, так и в международных.

— Что можете сказать о выпускниках вашей кафедры?

— За 40 лет существования кафедрой выпущены сотни преподавателей и научных работников. Среди них — директор Казахского института земледелия, член-корреспондент ВАСХНИИЛ И. А. Абугалиев, доктор сельско-хозяйственных наук Байтулин, около 30 кандидатов сельскохозяйственных наук, которые работают сейчас во многих НИИ и вузах страны.

— По итогам внутрифакультетского социалистического соревнования за истекший год ваша кафедра заняла первое место. Чем обусловлен этот успех?

— Генетика такая область, что развивать ее нужно темпами, опережающими развитие других наук. Естественно, это накладывает большую ответственность на сотрудников нашей кафедры. Кроме того, мы располагаем необходимой научно-технической базой, которая еще более расширилась в связи с переездом в новый корпус. На кафедре проводится большая научно-исследовательская работа, функционирует НСО.

— Какие планы у кафедры на будущее?

— Главная наша задача — совершенствование учебного процесса, активное участие в научной жизни университета, вообщем, единая для всех вузов — подготовка высококвалифицированных специалистов в той или иной области народного хозяйства.

◆ ДОРОГАМИ ПРАКТИКИ

ДАВАЙ

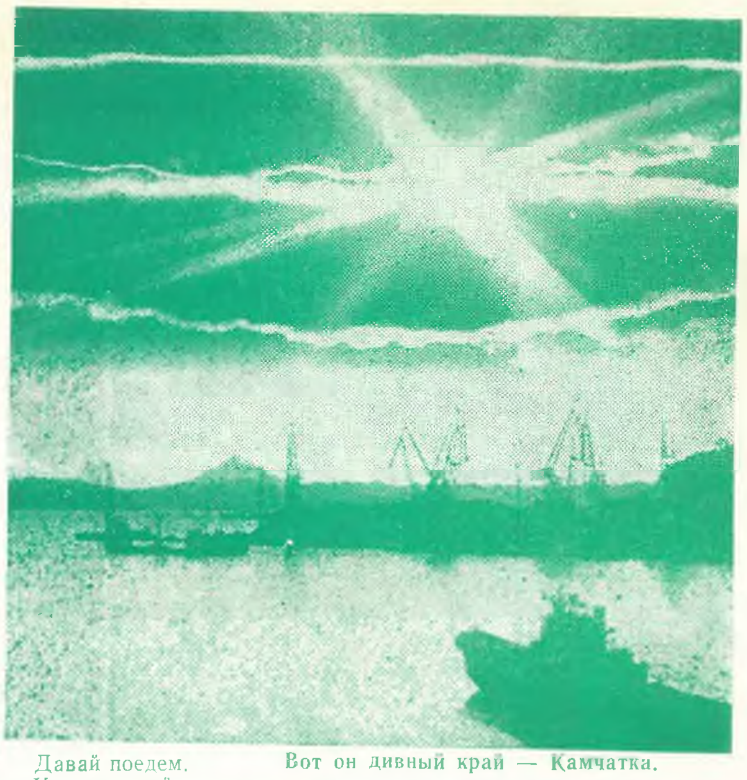

Вот он дивный край — Камчатка.

Давай поедем.
Что ж, давай поедем
туда, где белым, как сугроб
медведем
разбуженная встретит нас тайга.
Под звуки ветровой виолончели
олени, вытянув литые шеи,
взметнут свои ветвистые рога.
Нас коренные жители обступят,
обсудят, да и в чем-то нас
рассудят...
И будет длиться наше
испытание...

Эта идея пришла к нам не сразу. Вернее, сама мысль поработать два месяца на Севере или на Дальнем Востоке уже давно копошилась в наших умах, а тут еще ребята-старшекурсники подзадорили, увлеченно рассказывая о Командорских островах, о суровой красоте Камчатки, показывая фотоснимки, привезенные оттуда. А когда получили «Добро», сомнения окончательно исчезли. Через несколько дней друзья провожали нас в аэропорту. Началась камчатская «одиссея» двух студенток КазГУ.

Рассказывать об открытой для себя Камчатке можно без устали — такой удивительно неповторимый этот край, такие интересные люди живут там. Но главное — командировка, первая в жизни, которая состоялась там же, на краю света.

КОМАНДИРОВКА В МЕЧТУ

Очень долго этой мечте не суждено было сбыться, и я начинала терять всякую надежду попасть к оленеводам. Шла вторая неделя августа, а я по-прежнему сидела в «Камчатке рыбацкой» (редакция передач для рыбаков и моряков) над обзорами писем. Где-то уходил в море с рыбаками самого северного района Камчатки — Олюторского — практикант из Дальневосточного университета Алешка Сафонов. Уже возвратилась из Ключей одновременно счастливая и расстроенная москвичка Валя Линькова. Ей удалось вместе с вулканологами попасть на Ключевскую сопку, которая этим летом активно заявила о своем существовании. Беда же была в том, что задолго до окончания командировки сели батарейки репортера, а второй комплект оказался непригодным. Мы понимали, что значит для радийника отказ техники и по-своему сочувствовали Вале.

И вдруг — конец томительным дням ожидания! На доске объявлений — приказ о моей командировке в Карагинский район. Сумасшедшая радость захлестнула меня. Еще бы! Предстояло лететь в настоящую тундру и вести ре-

ОРАЙЛАСҚАН ОЙ, ДЕКАНДАР

Бүгінгі «Декандар диалогының» әңгімесіне тарих және филология факультеттерінің декандары, профессорлар У. Шалекенов пен Р. Әміров катысады, әңгіме өзегі — «бүгінгі студент — ертеңгі маман».

ТІЛШІ: Алда келе жаткан жаңа жылдарыңызбен! 1978 жыл — еліміздің тарихындағы айтулы жылдардың бірі ретінде есте калады. Осыған орай өткен жыл факультетіңізге не берді, жеткен жетістік, шыққан шың қандай деген орынды сауал туады.

У. ШАЛЕКЕНОВ: Ия. дұрыс айтасыз, өткелі отырған 1978 жыл Ұлы Отанымыз үшін, оның құрамдас бөлігі Қазақстан үшін де өте табысты жыл болды. Республикамыз Отан коймасына тағы да миллиард пұт астық құйды, осы қазақстандық жаңа миллиардқа Қазақ университеті, сондай-ақ тарих факультеті де өзінің сүбелі үлесін қосты.

1977-78 оқу жылында біздің факультет бірқатар жетістіктерге жетті. Қысқы сессия нәтижесінде үлгерім 98,31 процент болса, ал жазғы сессияда 96,4 процент болды. Бұл табыс — бүкіл факультет коллективінің жемісі. Факультетіміздің деканаты мен партия, комсомол, кәсіподақ ұйымдары бар күш-жігерін КПСС XXV съезі алға қойған міндеттерге сай жас мамандар даярлауға жұмсауда. Факультет ұстаздары 1978 жылы 50-ден астам ғылми еңбектер мен мақалаларын жарыққа шығарды, сонымен қатар олар халықаралық форумдарға, бүкілодақтық, республикалық конференцияларға қатысты. Үстіміздегі жылдың күзінде Алматыда өткен ВОЗ-ға қатысумен қатар, ВОЗ өтіп жатқан күндері шаңырақ көтерген жаңа музей — Республикалық медицина тарихы музейіне археологиялық казба кезінде табылған құнды материалдар берді.

1977-1978 жылдары социалистік жарыс қорытындысы бойынша факультет өткен жылдарға қарағанда бірқатар жетістіктерге жетті, Жарыс қорытындысы бойынша жеңімпаздар анықталды, олар: кафедра меңгерушісі А. А. Чупеков, доценттер С. Т. Тұрғанбаев, С. М. Сулейменов және ассистент Н. О. Алдабергенов.

Р. ӘМІРОВ: Рахмет, сіздерлің жаңа жылдарыңызбен. Басты жұмысымыз — оқу сапасын жетілдіру, сол арқылы республикамызға білімді, өз мамандығына жетік, шебер, мәдениетті маман даярлап беру. Бұл ең алдымен үлгерімнен көрінеді ғой. Былтырғы жылы үлгерім кысқы сессияда 96,7 процент, жазғы сессияда 96,0 процент болды. Бұл үлгірім төмен үлгерім емес. Үлгерім жағынан бізден алда келе жатқан факультеттер бар. Сәті түссе, олардан озсақ дейміз. Бірақ негізгі мақсатымыз — үлгерімнің сапасын көтеру. Үлгерімнің сапасын көтеру дегеніміз — «үш» деген әрі-сәрі баға аз болса дейміз, студенттеріміздің басым көпшілігі төрт пен беске оқыса деп талап етеміз. Бұған әлі-ақ қолымыз жетеді.

Тағы бір көңілімізге тоқ беретін жай — осы жылы студенттердің қоғамдық тіршілігін бұрынғыдан да жандандырып, осыған өздері жетекші болып ұйымдастыруы. С. Мұстафина, Д. Көшімов, Т. Вожкий, Қ. Қатубаев, А. Әбілов, Н. Әлжанова, Қ. Кеншінбаева, І. Сыздықова сияқты бүкіл факультетке ұйтқы болып жүрген студенттеріміз бар.

Ғылыми-зерттеу жұмыстар — ОПП, көркем өнерпаздар жарысы, спорт жарысы дегендерден факультетіміз көп ілгеріледі. Ғылыми жұмыстан жақсы көрініп жүрген М. Бейсенқұлов, А. Жақсылықов, Ж. Куанышәлиев, Г. Кухарева, Чекина, А. Круг, Г. Еркінбекова, Р. Абишева, У. Ажиров, Б. Райсов сияқты студенттерді ерекше атап өткім келеді. Біздің факультетте құрылған поэзия театры, «Виргинэ» ән ансамблі — бүкіл республикамызға танымал болды. А. Омаров, Г. Кухарева, С. Савченко, А. Есхожаев, С. Шалқарбекова, Б. Усенова, А. Әбілов т. б. осы сияқты өнерге жетік студенттеріміз кімге болса да мақтан. Спорттан жақсы нәтижеге жетіп жүрген Р. Майтанов, С. Мұстафина, Е. Құдайбергенов, Е. Қырғызбаев секілді студенттеріміз бар.

Факультетіміз іргелі, ұзақтан келе жатқан өзінің жоралғысы бар факультет қой. Мұнда 12 профессор, 41 доцент, кандидаттар жұмыс істейді. Бір былтырғы жылы факультеттің профессор, мұғалімдері 200-ге жуық ғылыми жұмыс беріпті. Оның ішінде жоғары оқу орнына арналған, мектепке арналған оқулық, ғылыми монографиялар бар. Осылардың бәрі республикамыздың мәдени өсуіне қосылған үлес. Профессорлар оқу жұмысына жаңа арнаулы курстар, семинарлар енгізді. Бұл да ізденістің нәтижесі.

Осы жылы профессор Х. Ж. Сүйіншәлиев Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының Указымен Құрмет грамотасын алды. Бұл да табыс, қуаныш...

ТІЛШІ: Студенттердің оқу үлгерімінің жақсаруымен қатар олардың ғылыми-зерттеу жұмысына тартылу жәйі — жалпы университетте, оның ішінде қандай дәрежеде деп білесіз?

У. ШАЛЕКЕНОВ: Факультетімізде студенттердің ғылыми-зерттеу жұмысымен айналысуына жан- жақты жағдайлар жасалған. Оған мынадай көрсеткіштер дәлел бола алады. Төрт кафедра бойынша 14 үйірме жұмыс жасайды, оған қатысушы студенттер саны 265-ке жетті, бұл факультет студенттерінің 65 проценті болып табылады.

Осы жылдың 27 февраль-2 марты аралығында біздің факультетте Орта Азия мен Қазақстан археолог студенттерінің конференциясы болып өтті, оның жұмысына осы аймақтағы 7 университет, 9 пединституттан келген студенттер қатысты. Конференцияда жасалған 67 баяндаманың 25-ін факультет студенттері жасады. Конференция алқасының шешімі бойынша біздің 6 өреніміз бүкілодақтық студент археологтардың Москвада өткен конференциясына жіберілді. Сондай-ақ, факультетіміздің бірқатар студентері бүкілодақтық конференцияларда 1-ші орынға ие болды, олардың қатарында А. Ю. Смирнов, Г. Супиева т.б. бар.

Үстіміздегі жылы Целиноград қаласында өткен қоғамдық пәндер турына біздің 12 студент қатысты, оның 4-і жүлделі орындарға ие болғанын мақтанышпен айта аламыз.

ПОЕДЕМ...

портажи из оленеводческих звеньев.

«ЯК-40»— незаменимый работяга Дальнего Востока — карабкался вверх. Удобно устроившись рядом с кабиной пилота и обхватив руками репортер, я то принималась разглядывать коренных камчадалов, то все старалась представить себе места, которые увижу через какой-то час. Но нет, это было недоступно моему воображению.

— Девушка, вы, случайно, не из прессы? — встряхнул меня чей-то голос. Мужчина в кресле напротив кивнул на репортер, лежавший на моих коленях и добавил:

— Может быть, коллеги?

Познакомились. Михаил Ростарчук — участник агитрейса газеты «Известия» по Сибири и Дальнему Востоку. Сознательно отстал от друзей, улетевших на Сахалин. Цель — тоже встретиться с оленеводами. Мы разговорились, время в полете прошло незаметно. Объявили посадку в Оссоре. Дружеское рукопожатие на прощанье и уникальный номер «Известий» в подарок (этот выпуск был сверстан специально для экипажа «Салют-6» Ю. В. Романенко и Г. М. Гречко и доставлен им на «Прогресс»). Я подумала о том, что эта необычная, добрая встреча, должно быть, хорошая примета для моей начинающейся командировки.

Итак, Оссора. Небольшой городок на побережье Берингова моря. Здесь живут строители и вертолетчики, рыбообработчики и охотники, люди многих других профессий, преданные этой суровой земле. Привычные к жестоким морозам, к буранам, сбивающим с ног, к снежным заносам, высотой с двухэтажный дом. Привычные не к теплому лету, а к проливным дождям, муссонам да туманам. Бывает, что неделями вертолет не может вылететь в табун к оленеводам. Мерзкая погода.

Но мне поразительно везло. Уже на аэродроме пришлось снять большевую куртку, предусмотрительно взятую на случай плохой погоды. Неяркое северное солнце дышало теплом, а морская прохлада так приятно щекотала в носу, что хотелось глотать и глотать непривычный солоноватый воздух, пока не закружится голова. Я шагала к зданию редакции районной газеты. Настроение было, как выражаются моряки, на пять баллов.

Е. ВЛАСОВА.

(Продолжение следует).

ӨНЕГЕЛІ ӨМІРДІҢ ӨРНЕКТЕРІ

ҒЫЛЫМНЫҢ ҚИЯ БЕЛІНДЕ

1951 жылдың көктемі.

Қазіргі заң факультетінің оқу корпусында әдеби кеш өтіп жатқан еді. Кеш тақырыбы — М. Әуезовтың «Ақын аға» романы туралы. Мінбеге орта бойлы, толықша келген жас жігіт көтерілді. Ол ұлы жазушының романы жайлы баяндамасын оқи бастады. Құрметті президиумда Мұқаңның өзі де отырған еді.

Баяндама оқылып біткенде, кітап авторы өз ризашылығын жасыра алмады. Ол жас жігіттің білімдарлығын, ізденімпаздығын сезгендей еді.

Баяндамашы — Қазақ Мемлекеттік университетінің филология факультетінің 1 курс студенті Сұлтанғали Садырбаев болатын

Осыдан кейін-ақ ұлы жазушы мен білімді студент арасында жылы қатынас орнады. Сұлтекеңе диплом жұмысын да М. Әуезов ұсынды. «Абайдың эстетикасы» деген тақырыптағы С. Садырбаевтың диплом жұмысын Мемлекеттік комиссия айрықша өте жақсы деп бағалады.

Студенттік өмір — орта мектептегі ұстаздық жолға жалғасты. Арада бес жыл өткенде ол аспирантураға қабылданды. Бұл ғылымға апарар бастау еді.

Академик Әуезовтың кеңесімен ол қазақ ауыз әдебиетінің үлгілерін зерттеуге кірісті.

Ақырында «Қазақ эпосының тұтастану мәселесі» деген тақырыпта филология ғылымының кандидаты дәрежесін алу үшін ғылыми диссертация қорғады.

Академик Жирмунский диссертацияны жоғары бағалап, жылы лебіз білдірді.

Сұлтанғали Садырбаев өз диссертациясында атақты Мұрын жыраудың «Қырымның 40 батыры» деген эпостық дастанның тарихи негіздері мен көркемдік ерекшелігін зерттеген еді... Сұлтекең бұдан кейін баспасөз бетінде қазақ ауыз әдебиетіне байланысты 90-нан астам мақала жариялады.

Ғалымның 1976 жылы шыққан «Фольклор және эстетика» атты монографиялық еңбегі оқырман қауым арасында жоғары бағасын алды. Бұл кітап республика, Москва көрмелеріне қойылды. Ал, 1977 жылы филология — журналистика факультетінің студенттеріне арналған «Қазақ халқының ауыз әдебиеті» деген оқулық жазып, жарыққа шығарды.

Бұның бәрі ғалым С. Садырбаевтың ғылымдағы ізденістерінің айғағы.

Ал, ұстаз ретінде ше? Ол көп жылдардан бері университетте қазақ ауыз әдебиетінен сабақ береді. Филология факультетінің жанынан ұйымдасқан М. Әуезов атындағы әдеби бірлестіктің атқарған жұмыстары кімде-кімге аян екені белгілі. Бұл бірлестікті де Сұлтекеңнің өзі басқарады. Бірлестік жұмысы жайлы кезінде «Огонек» журналы жазды. Москва Мемлекеттік университетінің парткомынан тәжірбие алмасуға өкіл келді.

«Алда атқарар жұмыстар көп, «Қазақ фольклорының эстетикасы» деген тақырыпта монографиялық еңбек дайындап жүрмін,—дейді ғалым аға,—әдеби брілестіктің жұмысын одан әрі жүргізу керек».

Ұстаз. Ғалым.

Осы екі жолды қатар алып келе жатқан филология ғылымдарының кандидаты ұстаз Сұлтанғали Садырбаев ғылымның қиясына қарай өрлеп барады.

Нұр-Мұхамед ДИЯРОВ.

ЖЫРЛАЙЫҚ КӘНЕ, БҰЛ КҮНІ

Армысың, әсем жаңа жыл!
Сағынышпен сені шын күткем.
Жазайын саған жаңа жыр
Ақындық таза пәктікпен.
Бар сенің әнің ақ қарда,
Қаңтарда жауған алғашқы.
Бар сенің әнің қырларда,
Шырқаған жастар талмастан.
Бар сенің әнің бақтарда
Әсем үнмен айтылған.
Бар сенің әнің сырларда
Сол бір күні ой тұнған.
Жаңа жыл деген көп бақыт,
Көп бақыт, біткен-бітпеген.

Мөлдіреп тұрған жанарлар
«Келер жылды күт» — деген.
Жаңа жыл құрыш көп қолдар,
Туған жер төсін түлеткен!
Көз ілмес жалын жүрекпен.
(Шекарада тұрған жауынгер)
Тыныштығын елдің күзеткен!
Жаңа жыл-күміс күлкілер,
Қыздардың әсем сыңғыры.
Салайық әнге іркілмей
Жиналып тағы бұл күні.

Ермек ЗӘҢГІРОВ,
журналистика факультетінің студенті.

За активное участие

За активное участие в проведении праздничной демонстрации представителей трудящихся города Алма-Аты на площади им. В. И. Ленина 7 ноября 1978 года Алма-Атинский горком Компартии Казахстана объявил благодарность студенту 5 курса юридического факультета КазГУ Михаилу ТЕНУ.

От души поздравляем Михаила и желаем больших творческих успехов в новом году.

ОРТАҚ ПІКІРЛЕР

ДИАЛОГЫ

Үйірме жұмыстарына тәжірибелі профессорлар мен доценттер басшылық етеді. Бір айта кететін жәй, үйірме жұмысына тек қана күндізгі бөлімде оқитын студенттер ғана емес, сырттай оқитындар және даярлау бөлімінің тыңдаушылары да тартылып отыр.

Р. ӘМІРОВ: Студенттердің ғылыми-зерттеу жұмысына тартылуы университет пен факультетте қандай деп сұрайсыз.

Түгел университет жөнінде толық дерек беруім қиын. Бірақ былтырғы жылы бүкілодақтық жарыста біздің университеттің екінші орын алуы үлкен жетістік екені сөзсіз. Бұл бір жағы студенттердің ғылыми жұмысқа қатысуы мол екенін, студенттер орындап жатқан ғылыми жұмыстың сапасы мол екенін көрсетеді. Ал, біздің факультеттің жайына келсек, бізде 7 ғылыми үйірме бар. Бұл үйірмелерге 250-дей студенттер қатысады. Қоғамдық ғылымдар жөнінен университет бойынша өткен конференцияда 72 студент біздің факультеттен баяндама жасады. Тіл әдебиеті саласынан өткен конференцияда 83 студент баяндама жасады. Осы көрсеткіштеріміз студенттердің ғылыми жұмысқа тартылуынан факультетте біршама жұмыс істелініп жатқанын көрсетеді. Бірақ, бұл жеткілікті табыс деп есептемейміз. Біздің студенттердің ғылыми жұмысқа одақтық конкурсқа молынан қатысып, көптеген жүлделерге ие болғанын тілер ек.

ТІЛШІ: Бүгінгі студенттің білікті маман боп шығуында қоғамдық мамандықтар факультеті мен жас лекторлар мектебінің ролі қандай?

У. ШАЛЕКЕНОВ: Бүгінгі студент — ертеңгі маман, қоғам қайраткері, сондықтан олардың үлгілі оқу, өнегелі тәртіп қоғамдық жұмыстарға жан-жақты араласуына зор мүмкіндіктері бар. Студенттердің өсуіне, тәжірибе жинақтауына ОПП-м үлкен көмек береді. Бұл салада қоғамдық мамандықтар факультетінің және жас лекторлар мектебінің берері көп-ақ. Сессия қорытындысы бойынша тарих факультеті университет бойынша 3-орынға ие болды. Дегенмен, біз бұл көрсеткішпен шектеліп қоймаймыз, біздің мүмкіндіктеріміз мұнан да жоғары, сол мүмкіндіктерді толық пайдалану жолында көптеген жұмыстар жүргізілуде.

Р. ӘМІРОВ: Үшінші сұрағыңызға айтарым — сөз жоқ, қоғамдық мамандықтар факультеті мен жас лекторлар мектебінің студенттерді маман ретінде баулуда қызметі зор. Өйткені, өз мамандығын игерумен қатар, көпшілік арасында ғылыми, насихат жұмысын атқаруға тиіс. Совет интеллигенті деген зор атақ сонда ғана ақталады.

ТІЛШІ: «Декандар диалогының» дағдылы сауалы: жүз проценттік үлгерімге жетуге бола ма?

У. ШАЛЕКЕНОВ: 100 проценттік үлгерімге жету оңай емес, себебі бұл көптеген себептерге байланысты. Солай бола тұрса да оған жетуге болады, ол үшін ауадай қажетті шара—факультет қоғамдық ұйымдарының және студенттер коллективінің белсенділігі керек. Біздің коллектив осы межеге жету жолында күресіп келеді.

Р. ӘМІРОВ: Жоғары оқу орындарында 100 процент үлгерімге жетуге мүмкіншілік бар. Өйткені, жоғары оқу орнына конкурстан іріктеліп өткен таңдаулы оқушылар түседі. Оған негізінен қалаған мамандығын сүйіп, тілеп келген жастар түседі.

ТІЛШІ: Жаңа жыл — жаңа іс бастауы. Алдағы жылға қойған мақсат-межелеріңіз қандай? Сонымен бірге алғашқы диалог туралы пікіріңізді білгіміз келеді.

У. ШАЛЕКЕНОВ: Өткелі отырған 1978 жылы тарих факультеті жеткен табыстар қомақты, дегенмен, біздің факультет Жаңа жылда жаңа табыстарға жететініне сеніміміз мол.

Тарих факультеті әрқашанда алдыңғы қатарда бола береді. Тарих факультетінің коллективі жаңа оқу жылына жан-жақты даярлықпен келді. Қазір олар қызу еңбек үстінде, лекция, семинар жұмыстары программаға сай өтуде. Сонымен қатар студенттердің өз бетімен жұмыс жасауы факультетте дұрыс жолға қойылған, программаға сай дер кезінде тапсырмалар беріліп, мерзімді уақытына сұралуда. Алдымыздағы келе жатқан қысқы сессияға жан-жақты даярлық үстіндеміз, оған деканат, партия, комсомол, және кәсіподақ ұйымдары дұрыс көңіл бөлуде.

Факультетіміздің бүкіл коллективі болып жас мамандар даярлауға, олардың сапалы білім алуына күш салуда. Биылғы жылы тарих факультетін бітірген 66 студенттің 7-і үздік диплом алды, солармен қатар көптеген студенттер жақсы оқып, сапалы білім алғандығын мемлекеттік емтихан нәтижесінде көрдік.

Декандар диалогінің басталғаны орынды. Күнбе-күн ауыз-екі-пікір алысып жүргенімізбен газет бетінде ой бөлісіп, тәжірибе алмасқанымыз құба-құп. Бұл әлі сөз басы болса керек.

Р. ӘМІРОВ: Әңгіме болашақ маман тұрғысында болғандықтан, декандарымыздың ой толғағаны орынды. Алдағы кезде университет, факультет алдында тұрған келелі мәселелер сөз болар деп сенеміз.

Алға қойған мақсат-меже дейсіз бе? Ол көп қой, орындала берсе. Бірін ілгеріде айтып кеттім. Ең алдымен үлгерімнің сапасын жақсарту, үздік студенттердің, төрт пен беске оқитын студенттердің санын көбейту, студенттерге коммунистік білім, тәрбие беруді одан сайын жақсарта беру қажет.

Екіншісі—студенттеріміздің ғылыми-творчестволық дарынын ашу, жетілу, белсенділігін арттыру. Осы жұмыстың формасын, мазмұнын жетілдіру. Факультетімізде талантты студенттер, көптеген дарынды ғылым — өнер иелері кезінде осы факультеттен шыққан болатын. Дарын, талант болған жерде істің кейіншегі болмайды.

Үшіншіден, жаңа жылда факультетіміз жаңа үйге көшіп, кеңісе екен дейміз. Әңгімеміз, Жаңа жыл, жаңа жылдың міндеті жайлы болған соң, сәтті пайдаланып факультетіміздің қадірлі профессорларына, мұғалімдеріне, студенттерімізге жақсы тілегімді айта кеткім келеді. Тілегім — Жаңа жыл құтты болсын, дендеріңіз сау, еңбек жемісті болсын!

ТІЛШІ: Әңгімелеріңізге көп рахмет!

Әңгімені жүргізген Елгезек ӘЗБЕРГЕНОВ.

Бірде Қожа семьясының толық құрамымен өз шаңырағының астында шалқайып шай ішіп отырыпты. Ас үстінде үш жыл бойы жетінші класты тауыса алмай, сегізіншіге ауыса алмай жүрген жетесіз ұлы, бір жапырақ нанды жұлып жеп:

— Мынау нан «Н» витамині,— депті. Сауаты шала әке оған мән бермеген. Құлағы ауыр шеше ыстық шайын сораптаудан танбапты. Бұл ортада өзінен білімі асқан ешкім жоғын байқаған бала, түйір қантты ауызға тағы тоғытып:

— «Қ» витамині,— депті. Сол тұста Қожа ұлын жақтан шапалақпен тартып жіберіп:

— Шапалақ «Ш» витамині,— деген екен...

Қытығыңыз қысып, тәбетіңіз тартса қуана беріңіз... Күлесіз, ә?!, Ал, күлкі — «К» витамині.

БЕТ АШАР

Қадірменді оқырман қауым! Газетіміздің бүгінгі мерекелік номерінен бастап, «Сарымсақ» атты су жаңа сатиралық шошала шаңырақ көтермек. Арамыздағы кейбір жолдастардың бойындағы мінін нетіп, үымен «убивать» етіп, танауын қытықтап, үш қайыра ұшықтап тәубесіне келтіреріне сенімдіміз.

Ал өмірге күліп келген, күллі күпияны біліп келген, әзіл айтпаса жағы қарысып қалатын, сықақ жазбаса саусағы алақанына жабысып қалатын Желдір Жекеннің ұрпақтары! Сіздерді сықақ майданына атсалысуға шақырамыз.

«Сарымсақтың» жетекшісі

Қуаныш МАХАНБЕТОВ.

ШЫМШЫМАЛЫ ШУМАҚТАР

Ондай орынды бере ме?

— Токарь болғың келе ме?
— Жарамаймын.
— Шопыр болғың келе ме?
— Керегі не қара майдың.
— Директор болғың келе ме?
— Ехе, ондай орынды бере ме?

МЕН АҚЫН БОЛАЙЫН ДЕП ТҰРМЫН

— Мен ақын болайын деп тұрмын,
— Түсінбедім.
— Орайы кеп тұр.
— Қалай?
— Жақында газетке шығатын
болдым.
— Давай, будущий Абай,
Онда жуатын болдың.

ДИАЛОГТАР

Үйленгенге дейін	Үйленгеннен кейін:
— Асылым.	— Арамсың!
— Ғашығым.	— Надансың!
— Ардағым.	— Құдай ұрсын!
— Арманым.	— Бетің құрсын!
— Ақ гүлім.	— Токта бәлем!
— Шаттығым	— Сотка берем!
— Жүрегім.	— Бетпақсың!
— Тірегім.	— Оттапсың!

Ағаға хат

Ассалаумағалике — ем ағасы
Жарғақ тонның жағасы.
Безектеген біздердей,
Студенттің панасы.
Қалай сіздің жағдайыңыз,
Аман ба екен мал-жайыңыз?
Малшып терге маңдайыңыз,
Етбеттеп түсіп етті жеп,
Әттең, бірақ, финансы құрғыр
сарқылды.
Айтқандай кеше дауыл соқты,
Соңынан сұмдық жауын соқты,
Көк мұзын төгіп көпіртіп,
Қар жауды түнде өкіртіп.
Тыста аяз үскірік тұр,
Күн қаһарлы ысқырып тұр.

Сарымсақ
САТИРАЛЫҚ ШОШАЛА.

Май татып жүр-ау таңдайыңыз?
Ал өзім оқып жатырмын,
Сабақты сәпсім қатырдым.
Мұғалімді ылғи бас шұлғи
костаймын,
Лекцияны жазып зырғытып
тастаймын.
Әйтсе де стипендия бермеді,
Амал айтсам көнбеді.
Жағасыз жалаң желкедей,
Институтымыз тым кедей...
Осынау қиындыққа карамай.
Жүрген жайымыз жоқ жарамай.
Қаламымыз тіпті қар-қын-ды!
Мұндағы бауырыңыз үшін,
Шындап қам жесеңіз
Суыққа тоңып аштан-аш,
Жатақханада бүрісіп
Жатпасын десеңіз,
Денсаулығын мықтап
Сақтасын десеңіз,
Ашыса анық жаныңыз,
Аямай ақша салыңыз.
Сәлеммен Алматыда оқып,
Жүрген ініңіз Тоқым.

Хатты қағазға түсірген
Қ. МАХАНБЕТОВ,
КазГУ-дің студенті.

ХУДОЖЕСТВЕННОЕ ОФОРМЛЕНИЕ НОМЕРА КУЛЬБАЯ АДЫРБЕКОВА, ОЛЬГИ ГУМИРОВОЙ.

ЖАҢА ЖЫЛДА — „ЖАҢА АРМАН“

(сықақ)

Қырғынкүл: — Мен кекшілмін. Бетіме тік қараған адаммен жер жастанғанша жағаласып өтемін. Ойбай-ау, биыл әлгі Қарпықтың салпыетек жаман қатыны менімен суға таласып... Басы жарылғанымен қоймай, байымен ажырасып кеткен.Ол дағы өзім өрбіткен өсектің күші. Тыныштық тілесеңдер, жаңа жылда жел жағымнан жүрмеңдер. Әйтпесе, долылыққа шыдамай түкірігіме тұншығып өлемін!

Желпілгүл: Жетпіс бесте — Қырым бардым. Жетпіс алтыда — Ялтаға «ұрын» бардым. Жетпіс жетінің көктемі — Калугаға Эмбеден бұрын бардым. Жетпіс сегізде — туған аулыма саяхаттап, араладым ой-қырын Шолақсайдың. Ал, жарандар, айтыңдаршы: жетпіс тоғызда—қай төбенің басына қонақтаймын? Естеріңде болсын, еңбек семестріне бар дегенді есігіме де жолатпаймын.

Жылтыңбай: — Биылғы сайран жылды бес қызбен қабат жүріп тәмамдадым. Шіркін, жаңа жылда жеті қыздың жүрегіне жылу болып ұяласам...

Сылқымбике: — Соңғы кезде ұятымыз артып, ұзын шалғайлы көйлекпен сәнденетін болдық та: тал бойымдағы жалғыз мүсінді мүшем (атап айтқанда, тоқтыдай-тоқтыдай тоқ балтырларым) жабуланып қалды. Осы жаңа жылдан бастап етектен еселеп қырқып, шолақ кимге көшпесем бе.

Сойқанбек: — менде жүйке жоқ. Барының өзі болмашыға бұзылып, титтей нәрсеге көбелек атып жүргенде-ақ тозып таусылған. Сорлы ғұмырымның қақ жартысы, өзін соққыға жыққан мүрдем кеткірлерден кешірім сұраумен өтті. Бетімнің суын бес төгіп, талай рет талайлардың алдында сүмірейгенмін. Енді келесі жылдан, таяқ жегіштер төбелесқойлардан кешірім сұраса...

Алкатбай: — Жемеуге бейілмін. Киінбеуге көнемін. Тек ішкен кезімізде ағайлар көрмей-ақ қойса екен...

Жалқаубек: Сабаққа бармасам да, сапаттан калмасам. Стипендия алаңдатпай ғалып тұрса....

Пайдакүл: — Көршімнің тауығы біздің қораға жұмыртқалайтын болса...

Күләш МАМАНОВА,
журфактың III курс студенті.

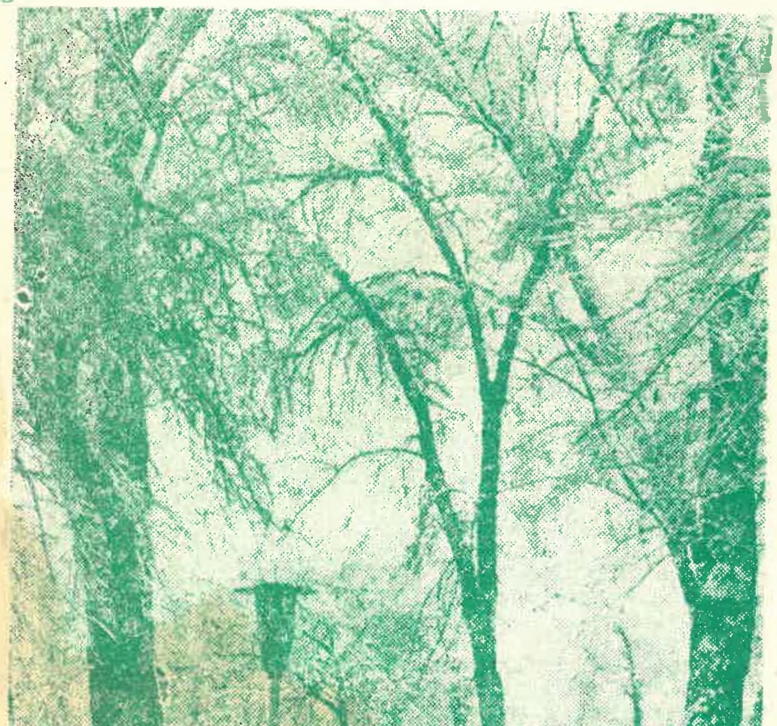

На лапах елей снег притих,
Дыханьем города не тронут.
Закат лениво осветил
Дубов безлиственные кроны.
Шаги задумчиво скрипят,
Застыв,становятся следами.
Густеет сумрак, горы спят,
Укрывшись белыми снегами.

Амантай УТЕГЕНОВ.
Фотоэтюд М. Сорокоумова.

СЕССИЯ...

Сессия. Это бессонные дни и беспробудные ночи. Это многотомные издания, переписанные от руки, которые умещаются буквально на ладони. Это высоко художественная татуировка из формул на нежных девичьих руках...

Сессия.. И результаты ее уже находят свое место в воображении статистов. В предыдущую сессию студенты взяли на пять процентов билетов больше, чем их лежало на экзаменационных столах: некоторые студенты, чтобы не затруднять преподавателей, пришли на экзамен со своими билетами.

Сессия — это повторенье пройденного. А повторенье — мать ученья. А ученье — свет. А свет— это символ чего-то доброго и нужного. Значит сессия — это что-то доброе и нужное. И потому всей душой желаем вам — НИ ПУХА, НИ ПЕРА!

Экзамены можно сдавать: как следует, наскоком и наобум. Сдача экзаменов как следует — дело надежное, требующее солидной подготовки. Наскоком экзамены сдавать можно, но сложно. Для этого надо кое-что знать и уметь пользоваться учеными записками малого формата.

Сдавать экзамены наобум просто, но опасно. Так могут сдавать только мастера своего дела. Сдача экзаменов наобум вообще не требует никакой теоретической подготовки.

(Дальневосточный государственный университет).

Подними голову от горы учебников, озари светлой улыбкой грустное лицо свое. Забудь на миг о приближающейся суровой поре испытаний. Наши друзья из «Воронежского университета» приготовили для измученного мозга твоего маленькую разрядку.

— Ну какой твой последний экзамен, сынок?

— Превосходно! Преподаватель оказался очень добрым и набожным.

— Как это набожным?

— После каждого моего ответа он поднимал руки и восклицал: «О, боже!»...

* * *

— Я вовсе не списывал,—оправдывался студент, — просто конспект оказался в столе.

— Это совсем другое дело, — сказал преподаватель, вот почему я ставлю вам не неуд, а двойку.

* * *

Преподаватель: — Я вам не снижу оценку, но скажите, где вы спрятали шпаргалку?

Студент: — Она в вашем кармане, профессор.

* * *

— Наш декан — любезнейший человек в мире.

— Почему вы так думаете?

— Он вызвал меня и сказал: «Я не представляю себе, как я сумею обойтись без вас, все-таки с нового года попробую».

Әлімбек НҰРҒАЗИН.

ДОСТАРЫМА

Қуаныштан көңілдерің масайрап,
Келін едім құрақ ұшып
жүрсіңдер.
Достарым-ай, пейілі кең ақ
жарқын,
Жүректерің жүрегіммен
бірсіңдер.
Сендердегі сезімді ұғып селт етіп,
Көңіл шіркін, елжірейді шуақ
боп,
Шаттықтарың шабытыма ұласып,
Біткендей бір бойыма күш қуат
боп.
Достарым-ай, бақыт қана
тілеймін,
Қайғы табы із салмасын жүрекке.
Жарқын адам шаттығына шабыт
бол,
Көңілдердің бақтарына гүл ек те.

Редактор Т. И. ИМАНБЕКОВ.

Адрес редакции: Алма-Ата, Кирова, 136, ком. 111, тел. 69-66-87 Газета отпечатана в типо-офсетной лаборатории КазГУ. УГ13008 зак. 611